

Előfiz. díj helyben:	
Egész évre	8 frt.
Félévre	4 »
Negyedévre	2 »
Vidékire 1 frttal több.	
Hirdetési díj:	
Egész oldal	20 frt.
Fél oldal	10 »
Negyed oldal	5 »
Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.	

SZABADSÁG.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII-ik kör, Virágutca, 337-ik hszám.

Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vétetnek fel.

«Nyiltér» sora 15 k.

Kisebb hirdetéseknel minden szó után 5 kr. és a kincstári illeték számítottatik.

Egyes szám ára 10 kr. — Számonként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkihordónál kapható.

Az elismerés adója.

Törekvésünk mindig odairányult, hogy a napi eseményeket, melyek a közügyet érintik, hiven regisztráljuk és igazságos bírálatunk tárgyává tegyük. Nem riadtunk vissza az igazságot megmondani akkor sem, midőn az anyagi kárunkkal végződött. Ha bajokat és hibákat észleltünk, azokat kiméletlenül ostoroztuk, mert szemünk elől nem téveszthettük a „salus reipublicae suprema lex esto” elvét.

Volt idő, midőn elítélően kellett nyilatkoznunk törvényszékünkéről: kész örömet kinyilvánítjuk azonban, hogy ennek az időnek immár vége. Legfényesebben dokumentálta ezt Sélley kir. ítélő táblai elnökünk a közelmúltban, akkor t. i., midőn törvényszékünk ügykezelését beható vizsgálat tárgyává tette. Hosszu, fárasztó munka után konstataulta, hogy törvényszékünk

azon a színvonalon áll, mely után már réges-régen vágyódunk. Mi több, konstataálva lett, hogy bíránk a szó valódi értelmében herculesi munkát végeztek.

Amidőn Sélley törvényszéki bíránktól bucsuzott és munkálkodásuk fölött elismerően nyilatkozott, nem fejezhette le a tapasztaltak fölötti dicséretét, hanem egy kicsordult könyv tolmácsolta az elnök érzelmeit.

Valóban azt a nagy, testet és lelket megölő munkát, amit bíránk végeznek, másképp, mint a legtisztább érzelmek nyilvánításával, megköszönni lehetetlen. Évek hosszú során át folyik a küzdelem, hogy azt az óriási anyaghalmazt, amely részint a múlt hibája, részint pedig a csekély számbeli munkaerő folytán összetorlódott, feldolgozhasák, de a legnagyobb erőfeszítés mellett sem bírtak a folyton

szaporodó ügyek miatt currenciába jönni. Már-már azt kellett hinnünk, hogy a tulfeszített szellemi munka lankasztani fogja bíránk erélyét, de szerencsére a birói nemes hivatás egész lényüket áthatotta, úgy, hogy nemsokára oda jutunk, hogy restanconiánk el fog enyészni.

Örömünkre szolgál a királyi ítélőtábla elnökének enuncziációja, mert még a legközelebbi szomszédságunkban is szeretnek törvényszékünkéről kicsinylően nyilatkozni; pedig alig van az egész országban törvényszék, ahol a bírák annyit kénytelenek volnának fáradozni, mint a szabadkaï törvényszéknél. Mi szívesen osztjuk bíránk örömét afölött, hogy a legszigorubb táblai elnök elismerte érdemeiket. Fájdalom, a magyar bírónak ugysem adnak egyebet az elismerésnél. De ezt az elismerést osztatlanul meg kell adni, mert ha a közönség

TARCZA.

A pünkösdi rózsa.

Hü szerető szívnek
Volt egy szép rózsája,
Mint szemefényére,
Ugy vigyázott rája.

Pünkösöd vasárnapján
Kivirult hajnalra,
És pünkösöd hétfőjén
Este meg volt halva.

Ott feküdt sárgultan,
Fonnyadt levelekkel,
Hej, pedig de szép volt
Tegnap kora reggel!

Szerető szív nézte
Szomorun, megtörve,
Kicsordult, kicsordult
Levelére könnye.

Nyilt szebb rózsá is tán, —
Nyilhatott miatta!
Ő csak azt az egyet
Siratta, siratta!

Rudnyánszky Gyula.

Az én téli mulatságom.

Morzskákat hintek ablakomba,
Egy-egy csópp manna mindenik;
Jőnek didergő, kis madárcák
S csipegve, gyorsan fölcsodók.

Oh édes perczek! drága morzsa!
Kis, égből cseppent szárnyasok
Morzsányi fényes szemetekben
Minden gyémántom ott ragyog.

J. Aladár.

Dicsőség temploma.

Irta: Zarándy A. Gáspár.

I.

Minden ut Romába, akarom mondani a szabadságharc emlékeinek kiállításába vezet. A vigadó körül az összes utcák néppel tele, mely négy kapun át tódul az épületbe, ellepi annak minden folyosóját, meg rakja rogyásig a nagy lépcsőt és elözönlí a kiállítás termetit. A társadalom minden osztálya képviselve van a látogatók tömegében, a főváros lakói és a vidékiek egyenlő áhitattal keresik fel a hazaszeretet csarnokává vált vigadót. A polgár és katona egyaránt megtalálja ott érdeklődésének tárgyát. S a kiállítás kitünő rendezése, az eszme életrealizálására vált azon körülmény, hogy ma a főrendiházat, holnap egy ezred tisztikart, most Erdély társadalmának kitünőségeit, majd Pozsony megye előkelőit, egyszer a miskolczi vonal, másszor a kanizsai irány utasait ismeri fel a figyelmes szemlélő, a termekben hullámozó közönség közt szét szórva. Mintha Budapest összes ismert alakjai állandóan a vigadóban tanyáznának! Mintha a vidékieknek nem is lenne sürgösb

teendője, mint kiszálva, Budapesten egyenest a kiállításba sietni!

Nem hisszük, hogy a kiállítás óriási sikere a belépti díj csekélységének eredménye, bárha be kell vallanunk, hogy tudunkkal ez az első ilyen mű vállalat a melynek ajtai 40 krért nyílnak meg a közönség előtt.

Fővárosit és vidékit egyaránt a kötelesség visz a kiállításba, mert minden magyarnak, aki Budapesten tartózkodik, ha a fővárost meglátogatja, legszentebb kötelessége elzarándokolni azon termekbe, melyeket a nemzet nagyjainak emléktárgyai, a honszeretet, a dicsőség felséges templomává avattak.

Belépünk a templomba és áhitat tölti el szívünket. Eltűnik a jelen sivarsága, a mai élet mostohaságának, hietlenségének és küzdelmeinek képe lassanként elhalaványodik, majd egészen elenyészik emlékezetünkben. Minden egyes gondolatunk imává alakul át, keblünk oltárán a honszeretet izzó parazsa lángra lobban és visszhangra kél szívünkben a költőnek azon kritikája, mely fölött báró Jeszenák János arczképe áll örök ékességül, a melyben Jeszenákkal együtt annyi dicső, annyi nagy, annyi igaz hazafi méltó részes:

Szerette hazáját szível, szóval, tettel,
Védte szabadságát hiven, becsülettel,
Áldozott, szenvedett, jutalmát nem kérte,
S nem küzdhetve többé, vérpadon halt érte.

Mindjárt a bemenetnél Kernnek egykoru órajzai ragadják meg figyelmünket,

Mai számunkhoz a „Vasárnap” című melléklap van csatolva.

nincs úgy áthatva a bíró iránti tiszteletből, mint ahogy azt a pártatlan és igazságos bíró megérdemli, ez esetben nincs meg ama mozgató erő, ami a bírót nehéz hivatásában vezérelné.

Az igazság érdekében azonban nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy törvényszékünknel még elég nehézség forog fenn arra nézve, hogy állandónak mondassuk azt, hogy immár minden a maga rendes medrében folyik, mert még mindig szaporodnak az új ügydarabok és bíránk munkaerőjét immár túlfeszíteni nem lehet.

Figyelmeztetjük tehát kormányunkat, hogy legalább még három bíróval szaporítsa bírói karunk létszámát. Ne kívánja a magas kormány azt, hogy még olyan munkások emberek is, mint a szegedi kir. ítélő tábla elnöke, az elismerés adóját könyekkel legyen kénytelen leróni.

Az országgyűlési képviselőválasztások rendszerint a meleg nyári napokban szoktak megejteni, a most következő, azonban valószínűleg kora tavasszal leend. Apponyi Albert gr. és társait is ez indíthatta a korai munkára Bács-megyében.

Irodalom, művészet.

Színészet. Szerdán 4-én, a „Bőregér“ került színre. Nem úgy hálával tartozunk Csókának, ha az ilyen ophemer életű, minden

inyelek az 1848/49. évi magyar képviselőház tagjait ábrázolják. E rajzokról készültek a szereplő egyének könyomatu arcképei, s azért, mint eredetiek, kiváló becsesek bírnak. Mellettük a szabadságharc kormányfőfainak olaj festésű arcképei, továbbá színes könyomatokban vagy fekete nyomásban, az akkor harczolt seregek ruházatát feltüntető csoportképek, végül pedig egy sereg nagy-erdekű nyomtatvány.

A középterenben a vörös sapkások szolnoki rohamának képe ragadja meg figyelmünket, Nyolczszáz lépésről indultak a vitézfiúk, a világtörténelemben csaknem egyedül álló rohama. Nyolczszáz lépésről támadták meg a kartácsra töltött osztrák ágyukat, s felük a legdicsebb halált nyerte jutalmul, de az ágyukat elfoglalták. A csata után Damjanich azt mondta nekik: megérdemelnék, hogy mindnyájukat tisztá tegye, de hol lenne akkor az ő 9-ik zászlóalja! A terem tele van csak képekkel, a magyar dicsőség megszámlálhatlan bizonyítékával, melyeknek értékét emelik az osztrák eredetű képek silány tárgyaikkal. Miután ütközetet vajmi keveset nyertek, gyámoltalan ellenségeink kénytelenek voltak egyes jeleneteket megörökíteni, a melyek legalább lehetőek voltak: itt Schlick gróf hever a tábori tüznél, ott egy szét robbant kartács fölött ágaskodik a fél szemű vezér lova, itt egy század dragonyos támad meg és elvesz néhány ágyut csekély számú fedezetitől, a vágatva menekülő postakocsit kísérő két osztrák lövöldöz az üldöző huszárokra. Az osztrák képek általában felvonulásokat, füst

zenei belbecset nélkülöző operettel igyekszik műsorát betölteni, mint a minő a „Bőregér“ is, hanem hát pro varietate csak meghallgatjuk egy szeszonban egyszer, főleg miután az előadás más tekintetben csaknem kifogástalan volt. A siker orozslánrésze Ruzsinszky Ilonát illeti, kinek a második felvonásbeli szépen és érzéssel interpretált dalát, a közönség zajos tetszésnyilvánítás mellett ismételtette meg. Ha Ruzsinszky játék és szinpadit otthoniasság tekintetében is oly szép haladást fog elérni, mint hangjával csak mult év óta is felmutatott, kétségen kívül a legszebb jövőt jósolhatjuk neki. Juhász Ilona — Adél személyesítője — nem kevésbbé járult az est sikeréhez, míg Kállai Lujza — Orlawszky herczeg — kellemes csengésű alt hangjával, igen szépen érvényre emelte 2-ik felvonásbeli bortalát. Tapsban nem volt hiány. Már kevesebb elismeréssel illethetjük a férfi szereplőket. Szilágyi — Eisenstein személyesítője — úgy látszik nem igen érezte magát otthon szerepében, több élénkséget vártunk volna tőle, eltekintve énekétől, melyet talán szintén kifogásolni lehetne. Karacs, Alfréd személyesítője, szépen érvényre emelte gyönyörű tenorját, de fogyatékos játékaról jobb meg nem emlékezni. Még legjobban kielégített a férfi szereplők közül Mikei, Frank és Iványi István, aki Frosch börtönőr szerepében élvezetes alakítást nyújtott.

Csütörtökön 5-én, „Az új czog“ Sardou társadalmi szinműve adatott. Magáról a darabról, mely a nemzeti színház műsor darabja, természetesen kritikát nem írunk, csupán a szereplők felemlítésére szorítokozunk. Rónainé, Klára kiváló alakítást nyújtott. Hozzá vagyunk különben is szokva, hogy a mit Rónainé, társulatunk e legkiválóbb és legtehetségesebb tagja nyújt, az mindig élvezetes, de a közönség meleg elismerése bizonyítja, hogy ez a szerep egyike legjobb alakításainak. Nem akarjuk most felhozni azt

által elfödött ellenség elleni rohamokat, tábori jeleneteket ábrázolnak, de egy sincs köztük, a mely a szolnoki vagy piski naphoz hasonló hőstettet, vagy egy branyiczkoí csatát örökítene meg.

A terem közepén az oszlopok körül felaggatva számtalan zászló, kard, kasza, puska hirdeti néma tanúsággal a falakat elborító csataképek tárgyainak valóságát.

Különösen ez a terem festi egy templom benyomását az emberre. A szüzanya lábai alatt a kigyóval, Szent György a sárkány fölött, Isten fia az ördöggel egy képen: ez a gondolat gyökerezik meg agyunkban, ha a magyar dicsőség fényes alakjainak közelében, Haynau, Jellachich, Windisgrätz, Schlick, Paskievics, Rüdiger és Pischner sötét és Kaján vonásait pillantjuk meg. Borzadva fordítjuk el róluk tekintetünket: örök átok és gyalázat sóvár emlékeknek elenyészhetlen büntetése.

E teremben van néhány könyomat, így a zalathnai vérfürdő képe, melyek oly irtózatossak és annyira megbélyegzők Magyarországra 1849-iki ellenségeit, hogy az osztrák kormány szükségesnek tartotta összevadászásukat és megsemmisítésüket, minek folytán igen ritkák lettek. Ugyanitt láthatók üveg alatt eredetiben a szabadságharc utolsó kéziratú okmányai: Görgei és Kossuth utolsó levélváltása, Csányi, Bem levelei Kossuthhoz.

Valóban ez a kiállítás minden tanuló vagyóra, minden hazafira nézve megbecsülhetlen kincsét képezi az emlékeknek.

a hibáját, a mely már nem egyszer és csak e lapok hasábjain lett hangtatva, melegen ajánljuk, hogy erős igyekezettel szokják le róla, hisz benne mint színészben és mint nőben egyaránt, csaknem minden tulajdonság meg van, a mely a Parnassusra vihet. Különös elismerésre méltó volt még Rónai is, René személyesítője. Általában est egyike volt eddigelé a legsikerültebbeknek.

Pénteken 6-án, gróf Fredró „Egyetlen leány“ ez. vigjátéka és a „Tiz leány, egy férj sem“ című operette került színre. Mindkét darabról ismételtetők azt, amit a „Bőregér“-nél mondottunk. Az igaz, hogy mi Csókával szemben nem léphetünk fel oly igényekkel, mint pl. a debreczei közönség, szemben az ottani direktorral, hol egy hó alatt 24 új darabot adtak, de arra mégis csak felkérnök, hogy az ilyen régiségekkel minél ritkábban kedveskedjék. A vigjáték főszemélyesítője, Mikei (Szumbalinszki) úgy látszik kedvetlenül játszotta szerepét; legelfogadhatóbb alakítást nyújtott, — talán némi túlzástól eltekintve — Szilágyi, Rátinszki Kázmér. Az operettről kedvezőbben nyilatkozhatunk. Palfi, a tőle megszokott routinnal adta és énekelte dalait, a miket, a magyar dalokat, a közönség megismételteti. A tiroli kettősben, mit Kállai és Bérczi énekeltek, főleg előbbi tűnt ki nem közönséges, kellemes csengésű alt hangjával. Már mint Cipra személyesítője, első felléptével lekötötte figyelmünket hangjával, mely az alsó regiszterekben kiválólag szépen cseng és nem kételkedünk benne, hogy idővel méltó portuere lehet a népszínház egyik, e nemben legkiválóbb tagjának, Margó Céliának. Ugy Juhász Ilona, mint érzelmes szavalatával Gyurman Alice, hozzájárultak az est sikeréhez. Nem hagyhatjuk említés nélkül a Litzemayer nővéreket sem, kik úgy a „Babatancz“-ban, mint a „Bolerodi Espagnole“-ban kifejtett ügyes, izléses és minden aestetikai követelményt kielégítő tánczokkal méltó tapsokat érdemelték ki.

Műsor. Vasárnap november 8-án bérlet 12. számban, itt másodsor „Feneleányok“ fővárosi életkép, dalokkal 4 felv. Hétfőn 9-én bérlet 13. számban, „Tiz leány egy férj sem“ vig operette 1 felv., tánczok és hangverseny jelenettel, ezt megelőzi gr. Fredro kitünd 1 felv. vigjátéka „Egyetlen leány“. Kedden 10-én bérlet 14. számban, „Szabin nők elrablása“ vigjáték 3 felv. Szerdán 11-én bérlet 15-ik számban, „Florinda kisasszony“ vig operette 3 felvon. tánczokkal. Csütörtökön 12-én bérlet 16. számban, „Orpheus a pokolban“ mythologiai operette 3 felv. Pénteken 13-án ujdonság itt először, bérlet 17. szám, „A nagymama“ vigjáték 3 felv. Szombaton 14-én bérlet 18. számban, „Fatinicza“ operette 3 felv. Vasárnap 15-én bérlet 19. számban, „Szép juhász“ eredeti énekes népszinmű 3 felvonásban.

Közgazdaság, ipar, kereskedelem.

Az építő-iparosok érdekében.

Lendvay Antal ipartestületi elnök, mint városi képviselő, az alábbi indítványt terjesztette be a tanácshoz, a november 12-én tartandó közgyűlés elé, a helyb. építő iparosok érdekében.

Tekintetes városi tanács!

Tisztelettel alulírott, mint Szabadka szab. kir. város törvényhatóságának tagja,

azon indítványt bátorodom benyújtani, kérvén annak a f. november 12-én tartandó közgyűlés elé leendő terjesztését, méltóztassék a tekintetes törvényhatósági közgyűlésnek határozatilag kimondani, hogy ezenul mindazon építkezéseknél, amelyeket a város eszközöltet, a helybeli iparos polgárookra kellő figyelem fordítassék és hogy minden egyes ilyen építkezésnél már a pályázat kihirdetésénél egyik főfeltételül tűzessék ki, hogy a vállalkozó köteles az építkezési rész munkákat, ha azokra helybeli és vidéki kőműves-, ács-, asztalos-, bádogos-, lakatos-, mázólo- stb. iparosok vegyesen jelentkeznek, egyenlő ajánlatok esetében helybelieknek adni ki, hogy ezáltal iparosaink ne csak foglalkozást találjanak itt helyben, hanem abból némi hasznot is nyervén, ekként mint adózó polgárok is a haza iránti kötelességnek könnyebben megfelelhessenek.

Indokolás.

Hazánk legtöbb városában szokásba vettetett, hogy a középítkezéseknél a vállalkozók kötelezve vannak a rész munkákat helybeliek által végeztetni, hacsak ennek a tulszigazott követelések útját nem állják. Iparosaink erre nézve példákat hoztak föl: egyebek közt a szomszéd Szegedet és Nagyváradot, mely példák szerint ezen városok építő iparosai már eddigelé is hasonló kedvezményben részesültek.

Indítványom további megokolására hivatkozom arra, hogy a szabadkai ipartestület már f. évi 233. sz. alatt a tekintetes városi tanácshoz fordult, a városi községi népiskolák építése tárgyában kibocsájtott árlejtési hirdetmény ötletéből, hasonló értelmű kérelemmel, de ez 10148/891. szám alatt oly indokolással küldetett vissza, miszerint: »Tekintettel arra, hogy a népiskolai építkezési feltételek a törvényhatósági közgyűlés által elfogadva s felsőbbileg megerősítve is vannak, azokkal ellentétes intézkedések nem tehetők, de a kérelem magába véve is a szabad verseny kizárását involválja, annak hely nem adható«.

Nem vonom kétségbe a tekintetes tanács azon felfogásának helyes voltát, hogy egyszer már megállapított feltételektől nem igen lehet eltérni, ámbar az sincs föltétlenül kizárva, ha ezt a szükség úgy hozná magával, mostani indítványomra nézve azonban erősen meg vagyok győződve affelől, hogy nemcsak lehetetlenséget nem kívánok akkor, midőn azt kérem, hogy egyenlő ajánlatok mellett a helybelieknek adassanak ki az építési rész munkák, sőt azt hiszem, hogy ezzel jó szolgálatot teszek a városi hatóságnak, midőn újabb alkalmat kívánok nyújtani arra, hogy a lakosság iránti jóakarátát kimutassa. Azt sem hagyhatom megemlítés nélkül, hogy jelen indítványom a szabad versenyt legkevésbé sem akadályozza, mert ha vidékiek által tett ajánlatok kedvezőbbek, akkor a rész munkát ők nyerik el, ha pedig a helybeliek tesznek a vállalkozónak kedvezőbb ajánlatot, akkor is a vállalkozó nyer; itt csupán az egyenlő ajánlatok esetéről van szó, s nem tudom, hogy ily esetben miért kellene a vidéknek adni elsőséget, s miért ne lehessen ezen pontot a pályázati föltételek közzé fölvenni.

Azt sem lehet ellenvetni, hogy a szabadkai iparosok a várákozásnak nem felelnek meg. Legújabb példa erre a halasi új gymnasium, melynek építését épen szabadkaiak, Molnár és Vörös eszközlik.

Mindezek után kérem a tekintetes köz-

gyűlést, méltóztassék indítványomat elfogadni, ha pedig ezt most nem kíváná tárgyalni, méltóztassék azt a deczemberi közgyűlés napirendjére kitűzni.

Szabadkán, 1891. november 4.

Pénteki piacunk száraz hideg idő mellett elég élénken folyt le. A termények minden fajából bőven bekerült. A gabona nemüekből a hozatal nagynak mondható. A kínálat némi árjavulás folytán kedvezőbb arányt váltott, a kereslet szilárd maradt. Az árak hivatalosan jegyzékeltettek: Tiszta buza: 10-20. 10-40. Kétszeres: 9-40. 9-60. Roza: 9-40. 9-60. Arpa: 5-90. 6-00. Zab: 5-50. 5-60. Tengeri ó: 5-80. 5-90. új: 5-20. 5-40. Élő sertés szedett 36-38. faj 40-42 kr kilogrammként. Hal közepesen, baromfi temérdek sok, ez utóbbiak átlag olcsón szedettek. Az iparosoknak részben jól ütött ki a vásár. A baromvásáron szintén nagy élénkség uralkodott. A hideg beálltával a hizott sertések keresett cikkek és elég jutányosan vásárolhatók.

A szegedi keresk. és iparkamara szerdán november 4-én ülést tartott, melyen a kamarának szabadkai iparos tagjai is részt vettek. Ezt megelőzőleg megkeresés intézettek az ipartestület részéről a kamarához, a vásározások körül üzött visszaélések megszüntetése érdekében, s habár ezen ügy nem is tárgyalatott, de a deczemberi ülés napirendjére fölfog vettetni, mert a kamara is belátja, hogy az eddigi állapotok nem tartathók fenn.

H I R E K.

A szabadkai „kereskedő ifjak társulata” f. hó 13-án a Nemzeti szálló éttermében felolvasással egybekötött barátságos tea-estélyt rendez, melyre a társulati tagok, valamint az érdeklődő nagyérdemű közönség tisztelettel meghivatnak. A felolvasást „véletlen gondolatok” címmel dr. Csillag Károly tartja. Kezdeté 8 s fél órakor.

Gyászhir. Bierman Jónás helybeli földbirtokos 14 éves leánya, Laura e hó 4-én rövid szenvedés után tifusz betegségben halt meg. Nyugodjék békében!

Tűzek. Vukmanov Boldizsár 3-ik körű háza tegnap leégett. A másik tűz eset péntek este lett volna 8-ik körben, de ez „megvakult,” mert csak egy kéményt égettek ki a vasuton.

A birkahus olcsó ugyan, de ha az ember semmit nem fizet érte, akkor még olcsóbban ékezhetik. Ez a gondolat szállta meg Zsily Lajos juhászt is tegnapelőtt, s Nimesevits Rókus csendesen kolompoló nyájából 3 darabot „ellegeltetett.” Hogy merre? azt káros gyanítja, mert a tettes sógoránál tartatott házkutatást, azonban eredménytelenül.

Felakasztotta magát Zélics György tegnapelőtt a padláson, mert megunta felesége zsörtölődését. Pedig az asszonynak volt oka a haragra, mert férjem-uram napról napra kapaósan rugta be este az ajtót. A szerencsétlen napon is nótaszóval köszöntött ha a, miért a felesége bot után nézett. A jó férj ekkor felment a padlásra, kikereszte a legalacsonyabb kakasülő fát és telkötötte magát. Mikor úgy félig meddig a másvilágon lett volna, felesége megsánta és levágta kötelét, miért hálából a férj még asnap újra elzónázott. Ma nincs semmi baj.

Az aszfalt mentén minden hás kapuja előtt meghagytak egy darabót beütetlenül, hogy a gazda csatornát készíthessen. A „Virág-utca” is örvend a kedvezménynek, s a házigazdák a kapuk alá kifolyó csatornákat csináltattak, melyeken át a folyadék a nyílt utcára ömlik. Tudtukkal az utcára szennyes vizet eddig nem volt szabad kiönteni, vajjon ezután ez is megengedhető. Össeillik az aszfalttal! De hát miért is nem csatornáztak előbb?

Cseberből-vederbe pottyant tegnapelőtt Kovács Pájo, a ki pár nap előtt vettette le a rabruhát és lépte át a börtön küszöbét. Mint a kalitból kirepült madár sietett élvezni a szent szabadságot. Nagyot mulatott s a rég száradó torkot erősen öblögette Ispánovits Mária kocsmájában, miközben a rég hallgatásra kárhoztatott nyelv is megbomlott és Autunovits Péro becsületébe töredezett, mire a sértett egy sörös üveget úgy talált a volt rab szabad nyelve felé lódítani, hogy az leroskadt. De nem a palaczk, hanem Pájó. Meghalt — egy kicsit, aztán felocsolták, és most súlyos betegen fekszik.

Kávéfogyasztás. Abból az alkalomból, hogy Franciaországban a kávéra magas vámot óhajtanak kivetni, igen érdekes adatokkal illusztrálják a világ nevezetesebb államainak kávéfogyasztását: Fogyasztanak fejéenkint és évenkint Németalföldön 8-12 kilogramm kávé Belgiumban 5-40 kilogrammot, Norvégiában 3-70 kilogrammot, Svájcban 3-60 kilogrammot, Svédországban 3-26 kilogrammot, az amerikai Egyesült-Államokban 3-00 kilogrammot, Németországban 2-47 kilogrammot, Franciaországban 1-45 kilogrammot, Ausztriában és Magyarországon 1-05 kilogrammot, Oroszországban 0-10 kilogrammot. És így a kávé-fogyasztás rendkívül nagymértvű Németalföldön és Belgiumban. Az elsőben vám nem sújtja a bevételt, a másodikban a vám 5 frt 28 kr. Franciaországban 100 kilogramm kávé a jövőben 156 frank vámot fizet, Ausztria és Magyarországon 15 frt (aranyban), Oroszországban 24 frt 45 krt, Németországban 20 frtot, Norvégiában 22 forint 40 krt, Svédországban 14 frt 50 krt, Svájcban 1 frt 20 krt. A világon terem évenkint átlagban 14.000.000 zsák kávé, ebből esik a fogyasztó államokra és pedig Amerikára (Egy.-All.) 5 millió zsák, Németországra 2-4 millió, Franciaországra 14 millió Ausztria és Magyarországra 750.000, Németalföldre 550.000, Belgiumra 500.000, Angliára 300.000, Oroszországra 300.000, Svéd, Norvégia, Svájc és Dániára 700.000, Spanyol- és Olaszországra 900.000, Afrika és Azsia 600.000 zsák.

Tésztaneműek készítése cím alatt jelenik meg legközelebb egy hézagot pótló munka, melyet teljes jóindulattal ajánlunk minden magyar gazdasszony figyelmébe. A mű közel 300-féle tésztának különböző módon való elkészítésével ismertet meg s hisszük, hogy mint páratlanul álló munkát minden gazdasszony igyekezzék meg megszerezni. A mű szerzője Erzsébet néni, a múlt évben megjelent s a közönség és sajtó által kedvezően fogadott befüttés könyv írója. A könyv előfizetési ára 80 kr., mely összeg legelőszörben postautalványon előre küldendő be Tarczali Dezső könyvkiadónak Nyiregyházára, ki bérmentve küldi meg mindenkinek megjelenés után a derék munkát. Megjelenés után a könyv ára 1 frt lesz.

Mindenféle. Másodvirágzás. Sopronból írják, hogy a múlt héten másodtermésű árpát kaszáltak az odaváló határban, muzzikaszó mellett. Ladány, barsegyesi községben is kaszáltak ilyen árpát, mely az aratáskor elhullott szemekből termett. — **Az influenza.** most Galiciában járványos. Lembergben majd minden hában van be-

leg. — Aranyosnalds. Egy francia vegyész olyan ezüstöt talált föl, a melynek színe épen olyan, mint az aranyé. Ezt az aranyárga ezüstöt a vegyész ezüstökkel és vaszitráttal állította elő. — **Halálos légyestpés.** Kovács János vámosújfalusi ref. lelkész feleségét egy nagy légy megcsipte. Nemsokára vérmérgezés jelei mutatkoztak, melybe az asszony bele is halt. — **Az álmom betege.** Sümegyen egy gógánfai ember az odaváló takarékpéztárban okt. 23-án leült s úgy elaludt, hogy nem bírták fölbreszteni. Bevitték a kórházba, a hol azóta folyton alszik. — **A biharmegyei szabadság szobor.** Bihar község mellett, a földvári nagy sáncgyűrűn, mely még a honfoglalás idejéből való földvárnak maradványa, az évezredes ünne pély alkalmából szabadság szobrot emel a megyei közönség. — **Egy waterlooi veterán.** Southamptonban meghalt Hewitt Vilmos alezredes, az utolsó angol tiszt, ki résztvett a waterlooi ütközetben. Hewitt 1795-ben született, 1811-ben lépett a hadseregbe s a waterlooi ütközetben mint altiszt vett részt. — **Az alföldi szocialisták.** Békésmegye főispánja fontos ügyben néhány nap óta Orosházán időzik. Egy szocialista összeesküvésben vettek részt az orosházi munkások. Vezetőjüket, Mari Józsefet Budapesten elfogták és Orosházára kísérték. — **A japáni földrengésről** érkezett magántávíratok szerint Nagoya tartományban 18,005 ház dőlt össze és 2000 ember vesztette életét, Giffi városban 5000 épület pusztult el és 5000 emberélet esett a katasztrófának áldozatul. Agaji, Kano és Kassamatzu városok, melyek körülbelül 50,000 lakossal bírtak, szintén elpusztultak, valamint a vasut is elpusztult.

REGÉNYVILÁG.

Bolygótűz.

(10.)

— Regény. —
A „Szabadság” számára írta:
Boross Vilmos.
(Folytatás.)

Néhányszor végig járták már az erdőcske főbb sétányait, mikor az éjjelt fiával átvirrasztott s lelkileg megkínzott ezredes reggeli barangolását végezve, a leánykával szemközt találkozott.

Az ezredes szintugy, mint előbb, az összes nyaralók, meglepetten tekintett erre a tündéri szépségre. Egy pillanatra meg is álott, hogy jobban bele nézhessen azokba az égszínű szemekbe, melyekben valami különös, valami rendkívüli fény volt s a minék ő nem tudott sem nevet, sem magyarázatot adni. Azt az első pillanatban látta, hogy azok a szemek kékek; de azok égtek, lángoltak, perzsáltak akár a felhőtlen égboltról letűző nyári nap sugarak. Uhornay még nem látott tűzben égő kék szemeket. Mikor a leányka előtte elhaladt feltekintett könyvéből és tekintetük találkozott. A leányka elpirult s az ezredes szívében egy erős nyilallást érzett. Később révedezve kérdésmagától: mi volt ez? A tiszta kék égből esapótt-e alá egy mennykő, mely lángra lobbantotta egész valóját, vagy az a két szem pár hozta izgalomba, minőt az életben még soha, soha nem látott. Az ezredes arcza tűzelt, szemei nedves fényben ragyogtak s úgy állott ama fa alatt mely előtt a leányka édes anyjával elhaladt volt, mint a kit valóban a villám simított végig. Pedig szegény feje nyugalmat koreani rohant ki reggel a szabadba. Fia úgy is felizgatta, hetekre tönkretette idegeit s a hárónő előtt mindent titkolnia kellett. Mig

Uhornay így tűnődött, a leányka kísérelésével az ut végéhez ért, megfordult és ismét elhaladt a még mindig egyhelyben álló ezredes előtt. Ekkor azonban a leány már nem olvasott: Karját édes anyja karjába fűzte és lesütött szemekkel haladt tova.

Az ezredes megvolt bővöve. A leány rendkívüli hatást gyakorolt reá s vele szemben husz éves ifjunak érezte magát, holott atyja lehetett volna.

Az ezredes szívében újra feléledt az a nagyon sokszor elnyomott láng, melyről az éjjel fiánk beszélt; az a láng, melyet az udvarnál annyiszor visszafojtott a korán oltárhoz vezetett nő miatt; az a lány mely egykor annyi álmatlan éjszakát okozott neki s a mely láng most, hoszu évek után kétszeres erővel csapott fel és égette keblét.

A természet nem lehet kifogni, ez megköveteli a maga jussát és előbb utóbb ki kell elégíteni. Oh, az emberi természet kifürkészhetlen, mint maga a nagy mindenség. Hol a vér kezd hódítani, hol a vér paraucsol, ott megszűnik az okoskodás, az ész. Szerelem, szenvedély, harag, gyűlölet, boszu, mind mind ott laknak a vérben. Miért? Miért torog a föld a nap körül? Miért hullámszik a tenger, ha a hold halovány fénye reá borul? Hiába minden kutatás, okoskodás, bölcselkedés, hogy ez ne így legyen. A nagy természet örökké él forrong, buzog; ugy az emberi természet is. A vér a nagy mindenség egyik alkatrésze és az vele forr, buzog, kering a végtelenbe, örökkön örökké. A vihart nem gátolod meg, hogy a villámszíkraiával meg ne rázkódtassa az eget. Az ember véret mint akadályozná meg abban, hogy felne buzogjon, mikor vére forrongásra van teremtve? Jaj neked, ha elfojtását megkísérelted. Mint a löpor, melyet mentül jobban elfojtanak annál távolabbra sodorja az elébe ragasztott golyót, ugy a mesterségesen elnyomott emberi természet is szédítő örvénybe ragadja az embert, ha szíve egykor valódi szikrát fogott.

A leányka egyetlen tekintete elég volt ahhoz, hogy idős Uhornay mesterségesen kormányozott szíve lobbot vessen. Ah, hogy égett a szív! És az évek során visszafojtott érzelmek és szenvedélyek rohamos kitörése jobban emésztette az edzett katona mellét, mint az eleven husra rakott zsarátnok. Szeretett volna utána futni, leborulni lábaihoz, remegő karjaival átölelni a kedves lény térdeit s bevallani a bensejében fellobbant örült szenvedélyt. Aztán a föld porából felpataanni, mint egy élete tavaszát élvező troubadour és ziháló keblére szorítva az arany fűrtű angyalt: szerelmi láztól kiszáradt ajkát odatapasztani annak duzzadó, piros ajakára és így félig ittasultan magába szívni a legédeseb szerelmet, az életet, a kéjt.

A jólelkű kis bárónő, az eretnek fiu, a nagy vagyon, az évek során kovácsolt tervek, a reményekkel szőtt édes álmok mind, mind elenyésztek, megsemmisültek a szép leány egy tekintete által s az ezredes egész lényét csak egy gondolat töltötte be: őt bírhatni.

Ha bírhatná? Ha karjaiba zárva örökre egyesülhetne vele? . . . Mi mindent nem áldozna ezért! Ha tudná, hogy ez a leányka egykor viszonozná érzelmeit: az „Aranyember“-ként keresne egy „Senkisziget“-et s a világból kiválva, ott vele, egyedül csak vele és ő neki élne, távol távol a hétköznapi emberek felépítené a legboldogabb, a legédesebb otthonok egyikét.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

Szekely S. könyvnyomdája Szabadka.

711/1891. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. járásbíróóság 4186/891. számú végzése által Béli József javára Weisz Jakab ellen 300 frt tőke, ennek 1891. évi márczius hó 15. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 34 frt perköltség követelés ereig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal le- és felülfoglalt és 222 frtra becsült ágyneműek, szobabutorok, egy nyereg kantárral és két darab 500 frtról szóló eredeti váltóból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 9355. sz. kiküldéséi rendező végzés folytán a helyszínen, vagyis a peres lakasán leendő eszközzésére 1891. évi november hó 9-ik napjának dél után 2 $\frac{1}{2}$ órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni foguak.

Kelt Szabadkán, 1891. évi október hó 28-ik napján.

Csornyus Zsigmond
kir. bírósági végrehajtó.

14167/891. sz.

Nád eladási hirdetmény.

Szabadka sz. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a városi nádasokban termett nád az alább kitett napokon mindenkor reggeli 9 órakor a helyszínen nyilvános szóbeli árverés útján készpénzfizetés mellett eladatik.

1. F. évi november hó 13-án délután 2 órakor a mlakai nádas.
2. F. évi november hó 14-én Ludason Tabor-Füzes, Csurgó és Nagyrét.
3. F. évi november hó 17-én Ludason Sziget, Szárazrét és Sóstói nádas.
4. F. évi nov. hó 18-án Palicson zentai országúttól a tukihalász kunyhóig.
5. F. évi november hó 19-én Palicson a halász kunyhótól a Geiger szállásig.
6. F. évi nov. 21-én Palicson tuli sándori szőlőktől Ludasig.

7. F. évi november 22-én (a gazdasági ügyosztály hivatalos kelyiségében reggeli 10 órakor) a tompai gyékényes és körösi csöszháznál levők.

8. F. évi nov. hó 24-én a kelebíai nádasok.

Miről a venni szándékozók azzal értesíttetnek, hogy a szóbeli árverés megkezdéseig az ajánlati összeget magukba foglaló írásbeli zárt ajánlatok is elfogadtnak és az utóajánlatok feltétlenül kizárják.

Szabadkán, 1891. évi október hó 23-án

A városi tanács.